

Ett par kröningar under Sveriges storhetstid.

Bland de många kröningar, vilka ägt rum i Storkyrkan i Stockholm, torde drottning Kristinas ha varit en av de mest lysande. Sverige hade nyss på ett lyckligt sätt avslutat ett långvarigt krig, som gjort det till en av Europas stormakter, och landets innevånare - i främsta rummet den mäktiga adeln, som hade ännu större anledning till tacksamhet - ville nu efter bästa förmåga hedra den store Gustav Adolfs dotter - naturligtvis utan att ann hennes förestående tronavsägelse och ömkliga övergång till den religion, som hennes fader bekämpat.

I anledning av kröningen förärade hennes gunstling Magnus Gabriel De la Gardie 1650 14/9 till S. Nikolai gamla tempel en present av ståtliga silverpråser, nämligen: ett krucifix av silver, vägande 74 lod; fat därtill, som korset stod i med Marias beläte, vägande 682 lod; en förgylld kalk med en förgylld paten 66 lod, en förgylld ask med lock på 30 lod samt två silverljusstakar med tillbehör om 732 lod; inalles väge alltsammans 1584 lod.- Drottning Kristina själv gav något senare - enl. 1674 års inventarium - "Eenn gull kalck som ähr förährat aff hennes Kongl. Maj:tz drottningh Christina till Stocra kyrckian, samma kalck ähr fullsatt medh Adla stennar och stora finna Tallperlor, dhertill och paten aff klart guldh, bem(ö)lte kalck medh paten väger som finnes af kyrckiones Bock hållen Anno 1652:

Siälffwa kalcken väger	393 kronor
patenn	<u>51 krona</u>
	Summarum 444 kronor."

Det var storslagna gåvor, som passade bra ihop med den storvulna tiden.

Ehuru Johan Grönstedt i Svenska Hoffester I (1911) redogjort för kröningen, vill jag här - efter Rålambska manuskriptet om Storkyrkan i Kungl. Biblioteket meddela en annan uppteckning; det har ju alltid sitt intresse att se en sak från olika synpunkter.

Drottning Ulrika Eleonoras kröning har, så vitt jag vet, ej förut blivit skildrad. Den återgives här jämväl efter Rålambs manuskript.

I.

Pag. 100.

Åhr 1650 dhen 20. Octbr. Blef Drottning Christina här sammastädes Crönter, och som dhenne varit en af dhe prächtigaste Cröningar, will man dhen här införa så wäll sielfwa Jntåget ifrån Jacobsdahl/: som nu förtiden kallas Ulrichsdahl:/ till Stoolholm, som Processen och Ceremonierne, dhe dher widh Cröningen i Nyokian observerades; nämligen:

Jntåget till Staden.

Dhen 14 Octobr. reste Hennes Kongl. Maj:tt ifrån Stoolholm till Jacobsdahl, hwar uppå Jntåget följde dhen 17 dher på följande, och begyntes, när klockan war 2. slagen effter midnagen, och wahrade in till klockan Sex om Afftenen.

Först kom Öfwersten Gref Carl Löwenhaupt för Adels-Fahnan, som bestodh uthi 8 Compagnier, alla uthi full cürash medh en Härholdh, beklädder medh en Blå Sammetz kiortell, rundt omkring Rijcksens Wapen medh Guldh och Silfwer insäckt, en Pukslagare, en Trumetare, och marcherade genast fort äth och igenom Slottet, då Bergerskepet uthi fullt gewar wor stälte å bägge sidor om gatan, alt ifrån Norre Malms Förstadz Tullport in till Norre Stadzporten, sedan dher ifrån Stadzwacken alt in till slottet.

Effter kom Hennes Kongl. Maj:ttz Lijf-Guardie medh VIII. Flygande Fahnor, marcherad till Foth, alle medh skidna aläder uthstofferade och hwijsa Harnesk och hattar.

Dher effter kom en Härholdh /: Iochim Schyttehielm:/ sammaltes klädd, som tillförne bemält är, medh en Pukslagare och VIII. Trumetare, när på följde alla Hennes Kongl. Maj:ttz och effterst Ridderskapets Handhåstar.

Sedan kom Ridderskapet, först dhe Främmande och sedan dhe Jnrrikes, hwar effter annan uthi sine lodh, såsom dhe were förordnade.

Sedermehra komme Twänne Härholdh Israel Isra lssen Lagerfeldt och Petter Ceijett Referendarien medh Twänne Härpukor af Sölwer och Tolf Trumetare, dher effter Rijcksens Råd, och så Hennes Kongl. Maj:tt sielf åkandes allena uthi en Wagn medh Sex stycken hwijsa Hästar. Musique war anstaldh på

åtskillige ställen, hvarst Hennes Kongl. Maj:tt framfor, såsom 1/ en Lafwa bygder uthan Nerre Tullporten på Qvarnbacken, omklädd medh rödt kläde dher musicerat blef. 2/ widh Barnhuus Porten wore Twänne Lafwar, hwar uppå Ungdomen stode och sunge, när Hennes Kongl. Maj:tt framreste: Herren vår Gudh war tig blidh etc. 3/ Blef musicerat uthi Secreteraren Klampenschi lds Huus. 4/ Äfwon på Gröningz Porten, sem stodh på Malmtorget, blef hällen Musique, dher war medh Fahner och Standarter rundt omkring, såsom och på Tre Cronor och Gröningz Porten, som stodh på Järntorg t, så att hehla Summan war 280 Fahner, som på åtskillige orter igenom krigzväsendet tagne wore och då uthsattes.

Pag. 101.

När Hennes Kongl. Maj:tt till Slottet ankom, war Hennes Kongl. Maj:tt Enckie Drottningen dher, hwilcken stoog emot Wagnon och Hennes Kongl. Maj:tt emot tog, och sedan fölgde in uppå Slottet dijt Äfwon Hennes Kongl. Maj:tt Enckie Drottningen uthi en Stohl upbars. -

Efter Hennes Kongl. Maj:tt fölgde Hertig Adolphus Pfaltz-grofwinna medh Fruntimbrot.

Sedan kommo Tolf stycken . snor medh stort gny af Bellror och klockor. som på dhem satte wop, dock alla medh stora Korgar och underliga Saker öfvertäkte af skiöna Täcken; dher hees fölgde Sex stycken Cameler medh swära Bördor och stoor Tyngd på Ryggen. Äfwo sten Johan Mauritz Wrangoll medh en Pukslagare och Fyra Trumpetare, som f rde Fyra Compagnier Uplandz och Ästmanlandz Rytteri. Öfwerste Hammelton medh ätta Compagnier Uplandz Solldater. Dher offter marcherade Borgarskapat medh Nije flygande Fahner.

Ytterst blef, när Hennes Kongl. Maj:tt på Slottet inkemmen war, skutit Swenske Lösen först af Tre Cronor medh ätta Stycken, sodan af Södermalms Förstadh, Riddarholmen, Brunkeberg, Ladugårdzlandot, Artilleriegården, Slottzbacken widh Krahnon och Skieppen, som lågo på Strömmen, Twänne Omgångar, så att dhe skott, som då afginge, äro beräknade till 1631, undantagandes dhon Salva, som offter ordningen af benämnde

arigzfolck blef gjord, såsom och af Löfverskapet på Stora Torget, dness föruthan ändå en stoor hoop Raquetter afgingo, så att dhetta intet slötz förr än klockan in emot Tolf om natten.

Anstallter i Kyrki- an. Någre dagar för och effter Jntåget tillrednes och ställdes alt i ordning uthi kyrckian och särdeles i Choret, så att alle, som till Gröningen woro skickade och fordrade, samt elliest till heder ankombne och borde respecteras, kunde finna sine tillbörlige Platzer, och icke medh confusion och disordre lijda förtret; ty uprättades Läcktare medh Trapper å bägge sidor Norr och Söder uthi kyrckian gient emot Choret emällan Wäggen och dhen första Pelare raden, dher Folcket en öfwer annan kunde sittia uppå, hwilcke gjordes faste och starcke: Så och på dhen Norre Läcktaren gjordes ett beqwämt och afskurit Rum för Kongl., Chur- och Furstelige Gesandter, som allenast för ähra skull upwacktade; Sedan byggdes Thronen uthi kyrckian emällan Twänne Pelare näst för Choret, hwilcken bekläddes och sijrades som sig borde.

Effter Choret icke war stort eller kunde innefatta mycket Folck, så frampt confusion skulle undwijkas, ty tillreddes Stohlar och Bänckiar således, att kongl. Majj:tt feck sin Stohl mitt uthi Choret emällan Liusestakan och Jngången; Sedan på högre handen när man ingår, Hennes Majj:tt EnckieDrottningen medh Furstelige Personer, någre Grefwinnor och Förnämste Fruer, men på wänste hande Hans Furstelige Durehl:t Hertig Carl Gustaf samt Rijcksens Rådih på dher inar till destinerade Stohlar eller Bänckiar; och på båda sidor om Altaret Bisshopparne och Superintendenterne på sine tillordnade Bänckiar; Såsom och för Altaret tillagades en Pall, som Kongl. Majj:tt kunde böija knä uppå widh sin Bön och Eeden.

Dher till medh tillordnades och beskickades för hwart Ståndh och dhen, som till Rijksdagen kallade woro, sine wisse Rum och Stohlar uthi kyrckian, såsom på högre eller Manfolckz sidan, alt ifrån Thronen och neder till Stohländan, Ridderskapet och Adelen så många som rymmas kunde, och gient emot

Fruer och Jungfruer på Qwinfolcks raden. Sedan på Södra sidan och Qwinfolcka Bänckiarne Prästerskapet, och nedan för dhen Krigz Befänlet på wisse Bänckiar. Så Borgerskapet uthi dhe Stohlar näst widh Södre wäggen, och Böndernes Härredagz Män näst widh Norre wäggen i Qwinfolckz Bänckiarne; Men på dhe gamble Läckuarne kunde Borgerskapet här i Staden så många som ryndes förblifwa.

Öfrige an-
stalter
reglera-
des.

När nu Kyrckian altså en dag eller två för uth war tillredd, och alt tillbörligen uthstofferat, som till en sådan Act höfdes, kungiordes Cröningz-Högtiden medh Härhodh och Trum-
petare, och alle som wederworde fordrades tillstädes samt förordnade till sine Rum. Så forordnade Sex Marskalcker, Rijckz-Marskalcken Herr Åke Axelsson och en af Rijcksens RådH Herr Thure Sparre, sedan HofMarskalcken Herr Gabriel Oxen-
stierna, Herr Jchan Berndes och Herr Clas StiernSchiöldh. Rid-
derskapet och Adelen samblades klockan Siu på Riddarhuset, så att dhe woro till redz att gå på Slottet in puncto klockan åtta. Prästerskapet, KrigzBofählet, så många som icke woro af Adell, Borgerskapet och Allmogen samlades widh klockan åtta uhti Kyrckian. Hwart Ständh infandt sig i sine förordnade stäl-
len, som dheras Förmän dhem föruth anwijst, så att ingen träng-
de sig in på dhen andra; men dherest något rum fantz tomt, kun-
de fuller andra af samma willokor dhet upfylla; Fruer och Jungfruer samlades widh samma tidh i Math-Sahlen på Slottet, till att föllia Kongl. Maij:tt dädan, när all ting blefwe fär-
digt. Rijcksens RådH samblades widh klockan Siu och till Åtta uthi RådCammaren, att förwänta dher till dess alt blefwe hoos Kongl. Maij:tt tillredz.

Emedlertidh bestälite RijckzMarskalcken alt hwadh som skie skulle uthi Processen, och uthdehlte för uth Embeterne och hwadh hwar och en giöra skulle. Och RijckzSkattmästaren medh Rijcksmarskalcken läto uptaga Rijaksens Regalier, Cronan, Swärdet, Sceptern, Applet, Nyckelen, Kiortelen och Hornet medh nyligen tillredt Balsam, och låta sättia dhem i Kongl. Maij:ttts fyrkantiga Förmak på ett dher till förordnat Bordh

När nu alt war till redz, då skickades Twänne af Hennes Kongl. Maij:ttz Cammar Herrar neder till Rijcksens Rådñ, att notificera dhem på Kongl. Maij:ttz wägnar, att Hennes Kongl. Maij:tt woro tillredz och fordrade dhem up.

Så sändes sammaledes Twänne af Hof-Junchrarne till Ridderskapet, att fordra dhem till Kongl. M:tt, med befallning att dhe lato sig infinna på RijckzSahlen och i Kongl. Maij:ttz Förmak; hwarföre dhe och uthi sedwahnlig Process straxt begäfw sig på Slottet. När Rijcksens Rådñ kommo, sände Kongl. Maij:tt Twänne af dhem till Hennes Maij:tt Enckiebrottningen, sådant Hennes Maij:tt i lijka måtto att notificera och till Hennes Kongl. Maij:tt fordra. På samma sätt sändes Twänne af Rijcksens Rådñ till Hans Furstelige Durchl.:t Hertig Carl Gustaf, att fordra och beledsaga till Hennes Kongl. Maij:tt; Dhe Kongl. och Furstelige Gesandterne trädde siälfwa till Kyrckian, kallade af Introduceuren Erich Lindh, hwilcken kommande till Kyrckiodörren beledsagade Gesandterne uthi en särdeles dhem tillordnad stohl uthi Choret; men dheras Folck /:på hwilcke honom af Gesandterne en lista gifwas skulle: på Läcktarne.

Emedlertidh dhetta alt skiedde, ställtes Guardet i ordning ifrån RijckzSahlsdörren Trapporne uthföre och på Borggården och in genom WattuPorten, dher tog Borgerskapet i sin ordning emot öfwer Stadzbron, äfwen och så emällan Tree Cronor och Stadzwägen öfwer Järntorget och in på Konungzgatan, och sedan upför Skolestufwu gränden in uthi Kyrckiobrincken och så långt dhe räckte på Kyrckiogården, och tog på Söfura kyrckiogården innom Porten ett Compagnie af Gardet emot in till kyrckiodörren. Så blefwe och gatorne medh Gardet och Borgerskapet slutne, att ingen uthan ordres kunde komma dher in. Trapporne ifrån RijckzSahlen och öfwer Borggården till WattuPorten, iämbwähl öfwer kyrckiogården och in uthi kyrckian medh kläde bepryddes, så och Husen å bägge sidor effter hwars och ens lägenhet sijrade, här och där medh Vocal och Intrumental Musique beprydde.

Sedan alle dhesse anstallter woro giorde, gick Hennes Kongl. Maij:ttz Cröning för sig dhen 20. Octob. för sig medh föllian-

de Process; Nämligen: Först blef alt Krigzfolcket, som war Adels Fahnan, LijfGardet, Uplandz och Wästmanlandz Rytterij medh Uplandz Solldaterne och hehla Borgerskapet både uthi Staden och bägge Mallmarne ihopkallade, hwilcka sedan blefwo förordnade hwar effter annan uthi ordning, alla i fullt gewär och uthstofferade kläder.

Processen När nu alt färdigt war, begyntes rätta Processen klockan till kyrckian. 10., då först framträdde Twänne Härholder Nils Nilsson Lindgréen och Jochim Schijttehielm, dhe dher togo sin gång igenom RijcksSahlen åth Stora Trappan öfwer Borggården uth igenom Wattu Porten och neder omkring åth Skiepzbroen öfwer Järntorget igenom CröningzPorten, som dher war upbygd, och så Konungzgatån upføre åth Kyrckian, fram för dhem en Pukslagare och VIII. Trumpetare; Så Hofmarskalcken Herr Gabriel Gabrielsson Oxenstierna, hwilcken fölgde Hennes kongl. Maj:ttz HofJunckare, Hertig Carl Gustafs, Hertig Adolph Johans samt Rijksens Rådz Betiänte af Adell Tre och Tre i ledh.

Dhen Andre Marskalcken eller Praestaven war Herr Hans Rootkirck, under hwilckens conduite fölgde dhe Estniske, Liffländske, Osellske, Jngermanländske, Brehmiske, Verdiske, Pommerke och Wissmariske Landt Råd, Gesandter och uthskickade af Adell, Tre och tre uthi bredd.

Åther en Pukslagare medh twänne Härpukor af Sölfwer och XII. Trumpetare; dher uppå Twänne Härholder Secreteraren Israel Israelsson Lagerfeldt och Referendarien Petter Coijet; Så Herr Svante Sparre Praestave eller LandtMarskalck för Ridderskapet, effter honom fölgde Capita Familiarum, på samma sätt som dhe på Riddarhuset immatriculerade wore, begynnandes på dhen nedersta in Tertia Classe och så upføre til dhen första in prima Classe Tre och Tre uthi ledh. Sedan RijckzMarskalcken och Herr Thure Sparre medh SölfStafrar; der effter Rijksens Råd åkandes uthi nya utståfferade Wagnar Twå och Twå. Så fölgde dhe Fem Rijcksens Höga Embeten. Nämligen uthi Första Wagnen RijckzSkattmestaren medh en stoor förgyld Nyckell, Canceleren medh RijcksÄppet, Herr Gustaf Horn i Rijcks Ammira-

lens ställe medh Spijran; Uthi dhen andra wagnen FäldtHerren medh Swärdet, och RijckzDrottzen medh Cronan besatt medh ädla och dyrbara Iouveler. NB. dhesse alle så snart dhe kommo på Borggården satte sig Rijcksens Rådth uthi Wagnarna, och dhe som buro Regalierne i lijka mätte uthi dhe dhen tillordna - Kongl. Maij:ttz egne Wagnar.

Dher uppå följde Hennes Maij:tt; Och så snart Hennes Kongl. Maij:tt trädde uthur Cammaren, war straxt uthan för dörren en Himmell stäld, som bars af Adell och Generals Personer, och gick således Hennes kongl. Maij:tt neder för Slotz Trapporne och steg uthi sin Kl.Cröningz Wagn, medh Pärlstickare arbete och dyrbara Pärlor besatt; För Wagnen woro bespännte Sex Styc-ken hwijsa Hästar medh ganska långa Mahnar, upbundne medh Guldklädior och stora Faveur om Hogbanden hade dhe och så guldband, Fötterne beslagne medh Silfwer Skoor; Åckte så till kyrckian, och dhe som buro himlen, trädde näst effter Wagnen medh Himmelen.

På högre sidan om Wagnen gick RijckzStallmästaren Herr Hans Wachtmeister, på vänstra sidan RijckzJägmästaren Herr Axell Sparre, dher in till Sextijo adelsbussar, 30 å hwardera sidan medh Förgylte Partisaner, klädde uthi guhlt Sammetz-Flax kiortlar underfordrade med Swart Sammet, och Sweriges Wapen på både Rygg och Bröst medh Pärlstickare arbete broderade; Järwähl Kongl. Maijtttz Pager, hälfrten å hwar sida; J lijka mätte dehltes Laqueierne å bägge sidor.

Näst effter Himmelen följde Gref Magnus Delagardie rijlandes och förde Lijffahnan eller Rijcksens Baneer; dher effter Hennes Kongl. Maij:ttz Öfwer Cammar Herre Hertig Adolph Johan som sig till häst satte på Borggården och förde Hennes Kongl. Maij:ttz Cröningz Kiortell, hwilcken war af Brunt Sammet medh åtskilligt Pärlstickare arbete och Cronor beprydd, underfodrat medh Hermeliner och besprängd medh swarta tippar eller Fläckar af Härmelin Rumpor, samma kiortell war $9 \frac{1}{2}$ aln lång, 27 alnar wijsd rundt omkring. Näst effter Hans Furstelige Nåde 12. Cammar Herrer Tree och Tree till Foth. Dher effter led-

des en stoor hwijt Häst af Hof-Stallmästaren, på hwilcken Hennes Kongl. Maij:ttz Sadell medh guld och Pärlor broderad lagder war.

Efter ett ligtet interstitium följde Marschalcken Herr Iohan Berndes medh en halfpart af Adelen Extra Capita Familiarum, så och hans Furstelige Durchl. Hertig Carl Gustafs egne Cammar- och Hof-Junckare. Sedan wardt uthaf Fyra Adelsmän en Himmell buhren af Tafft medh Pärlor och guldstifften besänckt. Dher efter kom Hans Kongl. Höghet, som satte sig till Häst på Borggården, ridandes på en hwijt Häst, Mahnen upbunden medh en stoor guldkiedh, äfwen beslagen medh Silfwer Skoor och Hofbanden medh breda guldband, Hans Kongl. Höghetz Kiertell eller Mantell war och så af brunt Sammet, underfodrat medh Hermelin och Swarta Tipper rundt omkring, utstofferat såsom Trä och Qwistar, gåendes Twänne Adels män, som Mantellen upbuhro; Hatten war sammaledes medh brunt Sammet öfwerdragen och Hermelin underfodrad, och äfwen uppå in emot kullen medh broderade guld Cronor. På bägge sidor gingo 24. Personer af dhess garde Partisaner, samt dhess Pager och Laqueier. Här på följde Praesteverne Herr Kevenhüller och Herr Clas StiernSchiöldh medh dhen andra halffhelen uthaf Adelen Extra Familiarum Capita, Hennes Maij:ttz Enckiedrottningens egne Hof- och CammarJuncker, allehanda andra Främmande Officere, som kunde wara tillstädes, och sidst Hans Furstelige Nåde gamla Pfaltzgrafwen Hertig Iohan Casimir och Landtgrafwen af Hessen, här på följde Hennes Maij:tt Enckiedrottningen; /: dock war för uth föranstaltet, att Pfaltzgrafwen och Landtgrafwen skulle beledsaga och leda Hennes Maij:tt, eller dher Hennes Maij:tt låto sig bära sig uthföre Trapporne och genom Sahlen, att dhe då gingo näst för H:M:ttz Stohl:/ När dhe kommo neder för Trapporne och H:M:tt Enckiedrottningen war stigen i Wagnen satte sig Pfaltzgrafwen och Landtgrafwen till Häst och redo näst fram för Enckiedrottningens Wagn, men dhe öfrige gingo alle för uth till Foth. Så kom Hennes Maij:tt Enckiedrottningen åkandes uthi en Wagn

allena medh Sox Swarta Hästar för, Pagerne Laquierne och Lijfwackten medh Partisaner gingo på båda sider; Sedan Hertig Adolph och Grefwe Magni Gemåhler, så och Pfaltzgröfwiske Fröken uthi en Carosse för sig siälwa. Dher uppå gick en af Kongl. Maij:tz Cammarherrar Herr Wihlam Taube för Fruentimbret, effter hwilcken fölgde Grofwinnor och Rijcks-Rådz Fruer, så Kongl. Maij:ttz Fruntimber, lämbwähl Hennes Maij:ttz Enckiedrottningens samt dhet Adelige Fruntimbret, alt Twå och Twå, Fruerne först och Jungfruerna sedan in till Borgogården, dher dhe s. g. i Wagner på bästa sätt uthstofferade satte och ordningen sluten.

Dhen Andra Acten. När nu processen först hinde till kyckian, då stog Erckiebiskopen medh dhe andre Biskoparne och Superintendenterna uthur Sacristian och uthför kyrckiodörren, ställandes sig på bå-

de sider, Erckiebiskopen främst medh Hornet på högre sidan, Biskopen i Linkiöping på wänstra sidan, och så dhe andre alternation på bägge sider till att undfå Hennes Kongl. Maij:tt, och Ridderskapet gick in i kyrakan emällan dhem medh förberörde process, och hwar satte sig och tog in sin tillordnade och tillförende anwiste Platz, till dhess Kongl. Maij:tt widh kyrckiodörren trädandes uthur Wagnen och under sin Himmel igen, kommer emot kyrckiodörren, dher dhe stoadnade, som buro Regalicrne, trädde Biskopen af Linkiöping fram emot Hennes Kongl. Maij:tt och sade: Wählsignad ware hon, som kommer i Herrans Nampn. Och Biskopen av Schara las dher uppå chenne Bönen. O Herre Gudh Himmelske Fader, du som weth, att ingen Menniskia förmår af sin egen krafft blifwa wähl bestående, gif nåden, att dhenne tin Tiänarinna, hwilcken tu utöfwer ditt Folck till en Regent satt hafwer, må genom din Gudommelige hjälp, så styrekt warda, allom dhem till tröst och hugnat, som hennes Regemente undergifne äre, genom din Son Iesum Christum Amen. När Bönen war läsen, trädde Superintendenterna

och Biskoparne fram åth kyrckian Twå och Twå fram för Rijckz-
Marskalcken, och gingo så in åth Choret fram för Rijcksens
Råd, fördohlandes sig på både sidor om Altaret, dhen ene
Biskopen af Linkiöping stannandes på dhen högre sidan, och
dhen andra af Schara på dhen andra sidan om altaret, och så
dhe andra alternatim en hoos annan; Men Ercheibiskopen och dhe
Femb Höga Embeten blefwo stående in för Kongl. Maij:tt medh
Regalierne, in till dness Hennes Kongl. Maij:tt war kommen
uthi sin Stohl och hade satt sig, då dhe medh förberörde ord-
ning trädde till altaret, dher nedsatte och aflade Regalierne
effter hwar andra i dhen ordning, som dhe dhem burit hade.
Kongl. Maij:tt satt sig på sin Stohl, och förordnade Åtta af
Ridderskapot höllo Himmelen till skifftes öfwer Kongl. Maij:tt.
Sedan blef Hennes Maij:tt EnckieDrottningen beledsagat in
uthi Choret, och trädde i sin förordnade Stohl och Sätthe, och
ett stycke dher ifrån Hertig Adolphs. Gref Magni Gemåhler och
Fröken Pfaltzgrafwinnan af Sultzback. Hans Furstelige Durchl:it
Generalissimus trädde så uthi sin förordnade Stohl, och Ge-
sandterne samt Hans Furstelige Nåde Pfaltzgrafwen Iohan Casi-
mir, hwar till sitt förordnade rum; Rijcksens Embetsmän och
Råd trädde i dhe dhem tillordnade Stohlar uthi Choret. Bis-
koparne blefwo framme uthi Choret widh Altaret, och föruthan
dhesse blefwo inga flere i Choret än som dhe Åtta, som buro
Himmelen till Skifftes. Öfwer-Cammar-Herren Hertig Adolph,
RijckzSkattmästaren, RijcksJägmästaren och XII Cammar Herrar
blefwo alle ståendes på bägge sidor om Hennes Kongl. Maij:ttz
Stohl.
Emedlertidh dhetta alt således anställles och Fruntimbret samb-
lades i sine Rum och Stohlar, blef uthi kyrckian Musicerat
och spehlt på Orgorne; och så snart dhet war skiodt och alt
ricktigt, stog Biskopen i Strengläs Doctor Iohan Matthiae på
Prädikestohlen, och gjorde ett kort Tahl, som dhenne Festivi-

vitet angick, och härligen uthförde Texten af 1 Reg: 1:V: 38.39.40. När dhet war förrättat söngz Symbolum eller Tron på Swänska, och dher effter lästes Litanien.

Så snart dhetta war ändat, steg Rijcks Marskalcken medh H. Thure Sparre framför Kongl. Maij:ttz Stohl, och samtelige Rijcksens Rådih trädde effter, då stog Kongl. Maij:tt up af sin Stohl, och beledsagad af Drottzetten på högre sidan och af Canceleron på wänstra fölgde Marskalckerne in till Altaret, hwarest Marskalckerne stannade medh Stafrarne i sine händer hwar på sin sida af Altaret näst hoos Biskorne, och Rijcksens Rådih stannade näst effter Kongl. Maij:tt twärt öfwer Choret, samt bak för dhem Rijckz-Stallmästaren, Rijcks-Jägmästaren och Cammar Herrarne. Då tog Erchiebiskopen Kiortelen eller Mantelen af Altaret, adsisterad och hulpen af Drotzen och Canceloren lägger dhen på Kongl. Maij:tt, dher på föll Kongl. Maij:tt på sine knä för Altaret, på dher till lagat Pall, medh upräckte Finger giörandes sin Eedh på Bibelen, som sedwahnligt war, hwilcken Kongl. Maij:tt af Rijcks-Canceleren förestafwad blef.

Pag.107.

Smörrielsen. När det war skiedt, tog Erchiebiskopen Hernet och smorde Hennes Maij:tt i ännet, på Bröstit och på både Handlederne och sade: Den Alzmächtige ewige Gudh gifwe sin Helige Ande, som är dhen rätta glädienes Ollia, uthi eder Siähl, Hufwud och sinne, händer och upsät, igenom hwilckens gifwo J så mågen styra Landh och Rijke, att dhet må lända Gudh till ähra och prijs, Rätt och Rättwijsan till styrckio, Land och Folck till godo. Sedan steg Kongl. Maij:tt up och satte sig på en Stehl for Alteret. Då tog Erchiebiskopen Cronan af Altaret och satte på Kongl. Maij:ttz Hufwudh, säijandes: Alzmächtige och Barmhertige Gudh, som Rijcksens Crona, hwilcken Konungligh ähra och wyrdning betyder, Eder gifwit hafwer, han wille Eder och uthi alla Christeliga och Kongl. dygder så styrckia,

Cronan.

att Land och Rijke må sig igenom edert goda och lycksamlige forkofra och förbättra, och att J effter dhetta timmeliga och förgängeliga Rijket måge blifwa dehlacktige af dhet som äwigt är, och dher bekomma dhen Cronan, som Gudh allom Rättfäri gom lofwat och i Himmelen förwahrat hafwer. Amen.

Spijran.

I lijka mätto anammade Erchiebiskopen Spijran på Altaret och antwardade dhen Kongl. Maij:tt i händer, säijandes: Alzmächtige Gudh, som eder full macht och Konungzligit wäldh, hwilcke medh Spijran betydes, förläht hafwer, och befalt att I medh Rättfärdighet edert Folck regera och dömma skole, han förläne Eder Nåd h dher till, på dhet J uthi edert Regeente altidh måge rätta eder effter dhen ewiga och Himmelska Konungen Iesum Christum, om hwilcken så skrifwit är: din Rijkes Spijra är Rättwijshetenes Spijra, du älskar Rättfärdigheten och hatar orättfärdigheten; genom din Son wår Herra Iesum Cristum. Amen.

Äpplet.

Straxt dher effter tog han Äpplet och öfwerantwardade Kongl. Maij:tt, säijandes: Gudh, som Eder giordt hafwer till en fullmächtig och regerande Drottning öfwer dhetta lofliga Konunga Rijket Swea och Giötha, och dhess tillydande Landh, förlähne Eder sin fullkomlige Nåde, att J dhet så mågen hålla medh fullo macht, och i alla mätto förmehra och förbättra, honom till prijs och ähra, eder till berömmelse, Sweriges Män och dhetta landet till mycket gagn, Sämia, Fridh och enighet.

Nyckelen.

Dher uppå följde Nyckelen, som och Kongl. Maij:tt öfwerantwardades af Erchiebiskopen medh effterskrifne Bön: Gudh dhen alzmächtige, som Eders Kongl. Maij:tt af sin Gudommelige Forsyn till dhenna Kongl. ähra uphögd hafwer, gifwe Eders Kongl. Maij:tt nåde, att lijka som man medh Nyckelen upläser och igenläser, förwahrandes dhet godt är, och hwad skadeligt wara kan utheslutandes, Eders Kongl. Maij:tt på samma sätt

genom sin höga Konungzlige Mackt och wälldede må igensluta Sweriges Rijkets Portar för allo Kiättare, Fiender och otrogna, och åter för Fattiga nödställte låta Eders Kongl. Maij:ttz Nåde-Portar wara öppna, medh mycken misskundsamhet barmhertighet och nåde.

Swärdet. Sidst tog Erchiebiskopen Swärdet och satt Kongl. Maij:tt uthi Handen, säijandes: Gudh, som Eder Swärdet befallat hafwer, att J här medh skola beskydda dhe goda och fromma, och dhe som späkt lefwa willia, och näpsa och straffa dhe /wrånwijsa?/, som effter Lag och Rätt oij lefwa willia, eller och eder medh oskiähl, antingen eder siälfwe eller Land edert cele fördärfwa; gifwe och Eder sin Helige Nädh, att I altidh mågen wara tröst och widh ett godt och fritt modh, till att manligen strida och uthrätta eder befallning, Gudi och hans Helige Namn till prijs och ähra, och edre undersätare till fridh, frijhet, hugnad och glädie igenom Iesum Christum vår Herra. Amen. Enär dhetta förrättat war, gafz Tecken af Rijkets Marskalcken, då Twänne Härholder, Nämbiligen Lagerfeldt och Coijet stego fram för Thronen, och Lagerfeldt sade medh högan röst: Nu är Drottning Christina Cröntes Konung öfwer Swea och Giöta Länder, och dhess underliggande Provincier och ingen annan. Då ropade hehla Församlingen: Gudh gifwe långt lijf och lycka, och dher på musicerades sampt speltes på Orgorne, Som nu Musiqven ändades, så öfwerantwardade Kongl. Maij:tt Regalierne åth dhem, som dhem tillförende buhrit, behållandes allenast Cronan på Hufudet och Spijran uthi Handen, och steg så medh samma process i sin Stohl igen under Himmelen, och Rijkets Råd stannade för Kongl. Maij:ttz emot Thronen, och dhe andre blefwo ständande bak om Kongl. Maij:tt, och emedertidh siungdes, och dhe som hade Regalierne, stode fram för Kongl. Maij:tt.

Strax Pslamen lycktades, trädde åter både Marskalckarne, så

och dhe som buro Regalierne in på Thronen fram för Hennes Kongl. Maij:tt, Drottzen och Canceleron på Kwardera sidan, dhe andre af Rijksens Rådih gingo näst för Regalierne in på Thronen, /:scm stodh näst för CherDörren :/ och dhe som Regalierne buro stälte sig på både sidor om stohlen.

När Hennes Kongl. Maij:tt hade satt sig, trädde fram i Choret både Marskalckerne till Hans Furstelige Durchl:t Hertig Carl Gustaf; och Härholden Lagerfeldt sade: Durchleuchtigste Högborne Furste och Herre, H. Carl Gustaf, Sweriges, Glöthes och Wendes uthkorade Printz och Arffurste, Pfaltzgrafwe widh Rhein i Beijern till Gülich, Clewe och Bergen Hertig, Grefwe till Veldens, Spanheimb, Marck och Rafwensburg, Herre till Rafwenstein, träder up till Kongl. Maij:tt på Thronen och görer Hennes Kongl. Maij:tt eder Trohertz Eedh, Då trädde H.F. Durchl:t uthur sin Stohl och gingo Marskalckarna för H.F. Durchl:t in till Trappan, då H.F. Durchl:t trädde fram och föll på knä in för Kongl. Maij:ttz Stohl på ett dijtlagdt Hyende, och gjorde Kongl. Maij:tt sin Eedh effter dhen Form, som öfwerers kommit war, samt stafwades Eeden af Rijckz Canceleren; När dhet förrättat war, gaf Kongl. Maij:tt H. F. Durchl:t handen, och han trädde näst till Kongl. Maij:tt på vänstra sidan.

Pag.109. Dher effter ropade Härholden Lagerfeldt: J goda Herrar och Rijcksens Rådih, träden fram och görer Hennes Kongl. Maij:tt eder Eedh. Då steg Drotzetzen först fram och föll på knä ^{på} öfwersta Trappan, och stafwade Rijckz Cantzeleren Eeden, dher näst Marskon, Ammiralen, sedan tog en annan af Rijcksens Rådih och stafwade Eeden Canceleren; åter stafwar Canceleren Eeden för Skattmästaren, och så dhem andra af Rijcksens Rådih, twänne eller tränne tillijka effter annan, till dness och så länge raden war em; och altidh när hwar och en hade giordt sin, tog Kongl. Maij:tt honom uthi Hand, och dher medh åter trädde i

sitt ställe igen.

Mot dhetta ändades, trädde Marskalckerna så och Rijckz Marskalcken medh Herr Thure Sparre hwar i sin ordning igen medh Härholderne, Trumpetare och Pukslagare, så och alle dhe öfrige, som till Kongl. Maij:ttz veneration och tjänst upwacktade, samt hwar effter annan förde sin Flock uthur kyrckian på sätt och wijs som dhe ingångne woro; Emedlertid alt dhetta kom uthi sin ricktighet, satt Kongl. Maij:tt uthi sin Stohl på Thronen wändades sitt ansikte emot altaret; Då sangz Te Deum landamus. Och när allt färdigt war och alle man stodo uthi dhen förre ordningen, så trädde Rijckz Marskalcken neder af Trappan, som wette åth kyrckiodörren och honom fölgde Rijcksens Rådth effter, sedan dhe som buro Regalierne näst för Kongl. Maij:tt, samt näst effter Kongl. Maij:tt bars Rijckz Baneret och dher effter Öfwer Cammar Herren medh dhe andre som gingo omkring Thronen och dher trädde i ordning. Sedan fölgde Hans Furstelige Durchl:t medh sitt föllie, och så Marskalcken medh dhem dher till deputerade, in till dhess Hennes Maij:tt Enkiedrottningen beledsagad af hans Furstelige Nåde Hertig Iohan Casimir fölgde effter, så alt Fruntimberet effter hwart annat, och dhetta alt i samma ordning och samma wijs som ifrån Slettet till kyrckian, in till dhess Kongl. Maij:tt kom uthi sin Cammar igen, hwarest Regalierne på ett Bordh nedersattes, till dhess måhltidztimman inföll.

Elliest war till märckiandes, att enär och så snart Hennes Kongl. Maij:tt medh hehla Suiten war inkommen uthi kyrckian, då drogz alt Rytteriet medh AdelsFahnan på Norre sidan om kyrckian enällan Slotz Broen och Cancelerens Huus, och Uplandz Rytterne på Store Torget; Sedan fördes Gardet i sin Sqvadron på Norre sidan näst kyrckian; och Uplandz Sqvadronen på Södra sidan emällan kyrckian och Drottzens Huus.

När alla Croningz Ceremonierne woro öfwerständne, och Kongl.

Maij:tt sig ifrån Altaret begifwit, sig på sin Stohl uthi Choret nedersatt, och Härolderne af Thronen kundgiorde att Kongl. Maij:tt war Crönt, som förr bemält är; Då gaf Rijckz Tygmästarna igenom sine underhafwande Tecken åth dem på Tree att först gifwa lösen, då sedan swarades i sin rätta ordning af Staden, Brunckeberg, Skiepzholmen, Kongl. Maij:ttz Öhrlogz Skiepp och alle andre, så af Adels Fahnan, Uplandz Rytterne, Gardet och Uplandz knecktarne, hwilcka gáfwo Salvor hwar effter annan twänne gåbgor effter hwart annat. Då Solvorne woro gifne, ryckte både Ryttere och Knecktor åther till sine förre ohrter dher dhe stodo, när Kl. Maij:tt for ner af Slottet till kyrckan, så att hwar uthan någon oordning fantz i rättan tidh på sitt ställe; men Borgerskapet oför- ryckt stående på sine förordnade rum och gator, till dhess Processen war på Slottet igen upkommen.

Pag. 110.

När Hennes Kongl. Maij:tt kom uthi kyrckiodörren framfördes i ställe för dhen förre en Triumhp Wagn, dhen dher magnifiquet uthståfferad war medh Leijon, flygande Cherubiner, förgylte Hiuhl och hehl öppen, bespänd medh Tre Hwijta Hästar, dher uthi åkte Hennes Maij:tt samma wäg ifrån som till kyrckian in på Slottet igenom Wattu Porten, hafwandes på Hufwudet Crinan och i sina Kongl. Händer Spijran och Äpplet; och när Allmogen sig för Hennes Kongl. Maij:tt bugade, räckte Kongl. Maij:tt emot dem Spijran. Näst effter Kongl. Maij:tt fölgde Ränthemästaren ridande, och utkastade på alla sidor Guldh och Sölfwer Penningar ibland Folcket.

Mådan Hennes Kongl. Maij:tt uthur Wagnen, hölt Rijckzdrotzen Gref Brahe Spijran och Äpplet, hwilcka han sedan Hennes Kongl. Maij:tt åther tillställte; Fyra unga Adels Män fölgde effter som upbure Cröningz Mantelen. Så snart Kongl. M:tt war uppkommen uthi Slättet, och Wagnarne till sine ohrter igen, gafz Swänske Lösen af Tre Croner, och öfwer alt uthi förre omnämnde

ordning.

Wardt och sedan tillredt ett härligt och stort Banquet
uthi Rijckz Sahlén för Hennes Kongl. Maij:tt och Rijcksens
Rådih; Blöf altså mitt under Himmelen två Trappor högdtt ett
Bord uth medh Gafwelen stält, hwaröst Kongl. Maij:tt satt
allena, och så twänne Berdh på bägge sider iämpte på gälf-
wet; widh dhet ena på höger, satt hans Furstl. Durchl:t
Hertig Carl Gustaf, och twärt öfwer RijckzDrötzen och Rijch-
sens Höga Embetzmän och Rådih; wedh dhet andra å wänster satt
Hennes Maij:tt Enckiodbottningen, och gient emot henne Fran-
syska Gesandten, sedan hoos honom dhen Portugisiske, och hoos
Hennes Maij:tt dhen Brandenburgisko gesandten; itom H,F,
Pfultzgröf Ichan Casimir, sedan Hertig Adolph Iohan, dhess
Gemähl, Syster och Fröken af Sultzback och någre af Grefwin-
norne och dhe förnämste Fruerne, så widt dher fantz rum och
så Ridderskapet samt Fruor och Jungfruer, och dhet öfrige
Ridderskapet och Adelen uthi Riddarhuset; J wästra Fyrkanten
Biskoparne medh Prästerskapet, Bänderne uthi Gillestugun,
hwilcka blöfwo ganska wähl tracterade.